

Yttrande

Datum

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

Nr 19

Yttrande angående motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal

Yttrande

Det rödgröna styret håller med om att det är helt avgörande att nå barn tidigt för att förhindra att de dras in i kriminalitet. Ett väl fungerande samarbete mellan socialtjänst och polis är av största vikt för att bryta och förebygga nyrekrytering till gängkriminalitet.

Vi instämmer dock med socialnämndernas bedömningar i att Göteborg redan genomför flera olika former av den typ av samtal som efterfrågas i motionen. Socialnämnden Centrum lyfter till exempel att orosamtal, som bygger på samma modell som allvarssamtal, genomförs bland annat av socialsekreterare i samverkan med polisen, enheter inom barn och unga och ibland kan även SSPF-koordinator (skola, socialtjänst, polis, fritid) vara aktuell för att delta i samtalet. SSPF-koordinator genomför också egna samtal i det löpande SSPF-arbetet

I remissvaren lyfts även problemen med den tidsgräns som föreslås eftersom den kan leda till att både socialtjänst och polis kommer behöva prioritera att upprätthålla tidsgränsen i stället för att prioritera det barn eller den ungdom i mest akut behov av samtal eller andra insatser. Stockholms stad, som implementerade modellen med Allvarssamtal 2019 beslutade tre år senare att avveckla modellen då varken socialförvaltning eller polisen haft resurser att upprätthålla modellen. Vidare visar utvärderingar att metoden inte stöds av evidens och minskar handlingsutrymme för socialsekreterare att göra bedömningar utifrån sin yrkeserfarenhet och expertis. Mot bakgrund av detta anser vi att motionen ska avslås.

Yrkande

2024-12-05

Nr 19 (SLK-2024-00704)

Yrkande angående – Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Socialnämnderna får i uppdrag att utarbeta gemensamma riktlinjer för ett enhetligt arbetssätt vid samtal med ungdomar och deras familjer efter en orosanmälan, med fokus på att stärka det förebyggande arbetet och minska nyrekryteringen till kriminella nätverk.
2. a) Socialnämnderna får i uppdrag att säkerställa att detta arbete inkluderar ett nära samarbete med polisen och andra relevanta aktörer, men också beaktar de ungas och familjernas individuella behov och lokala förutsättningar.

b) Modellen utformas så att den undviker att skapa ett administrativt tungt system och istället fokuserar på att säkerställa långsiktigt hållbara insatser, baserade på både socialtjänstens och polisens kompetens och erfarenhet.

Yrkandet

Polisen i Göteborg står inför stora utmaningar vad gäller resurser och prioriteringar, vilket resulterar i att mindre brott, såsom snatterier och stölder, ofta får stå tillbaka för att ge utrymme åt hantering av grövre kriminalitet. Detta är naturligtvis en konsekvens av ett begränsat resursutrymme, men samtidigt är polisens närvaro vid samtal med ungdomar och deras familjer av stor betydelse. En sådan närvaro bidrar inte bara till att den unge inser allvaret i situationen, utan kan också stärka förtroendet för samhällets insatser och bidra till ett mer effektivt förebyggande arbete.

I mån av resurser är det därför givetvis önskvärt att polisen i första hand blir involverad i samtalet med den unge och socialtjänsten. Vi delar motionärens engagemang för att stärka det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet och nyrekrytering till kriminella nätverk.

Dock anser vi att ett mer effektivt tillvägagångssätt skulle vara att **säkerställa att de fyra socialnämnderna (Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst) utvecklar ett så likartat arbetssätt som möjligt vid samtal med ungdomar och familjer när en orosanmälan inkommit**, istället för att införa den föreslagna modellen med allvarssamtal inom 48 timmar. Detta arbete bör inkludera ett nära samarbete med polisen, men med en flexibilitet som utgår från de ungas och familjernas individuella behov och situationer.

Det är viktigt att varje socialförvaltning får möjlighet att anpassa sina insatser utifrån lokala behov och resurser, men samtidigt strävar vi efter att skapa en enhetlighet i

arbetssättet. På så sätt kan ungdomar och familjer garanteras ett likvärdigt bemötande och stöd oavsett vilket stadsområde de tillhör.

Vi ser också ett värde i att fortsätta utveckla det samarbete som redan finns mellan socialtjänsten och polisen, men utan att fastna i en modell med fastslagna tidsramar som riskerar att skapa ett mer administrativt och resurskrävande system. Erfarenheter från andra städer, såsom Stockholm, visar att det är svårt att upprätthålla ett sådant system utan att det påverkar andra viktiga insatser.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-18

Ärendenummer SLK-2024-00704

Handläggare

Helena Österlind

Telefon: 031-368 02 28

E-post: helena.osterlind@stadshuset.goteborg.se

Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal

Motionen

Simona Mohamsson (L) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att teckna ett samarbetsavtal kring införandet av Allvarsamtal inom 48 timmar som metod över hela Göteborg efter den modell som utarbetats i Stockholm.

Motionären beskriver att modellen med allvarssamtal innebär att barn och ungdomar från tio år och uppåt, tillsammans vårdnadshavare, erbjuds allvarssamtal när orosanmälan inkommit från polis. Det ska gälla oro för barn eller ungdomar som vistas i olämpliga miljöer där det finns risk att utveckla ett socialt normbrytande beteende, barn och unga som uppvisar ett kriminellt beteende eller där det finns misstanke om brott, exempelvis grovt brott eller upprepade ringa brott. Motionären framhåller att Göteborgs Stad behöver söka samarbete med Polisen om denna metod och hitta samarbetsformer för att identifiera individer och gemensamt ha samtal för att se om föräldrarna behöver stöd eller om det finns annat stöd som barnet kan få. Med tanke på utvecklingen i Sverige bör fokus vara på barn i unga tonåren innan de begår sitt första brott.

Som skäl till att införa modellen med allvarssamtal inom 48 timmar framför motionären vikten av att förebygga nyrekrytering inom kriminalitet. Socialtjänst, polis och skola behöver arbeta tillsammans för att förebygga gängkriminalitet.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnderna Centrum och Hisingen, grundskolenämnden, utbildningsnämnden samt Polisen Storgöteborg. Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor.

Remissinstans	Beslut
Socialnämnden Centrum	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Protokollsanteckning SD

Socialnämnden Hisingen	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Omröstning
Grundskolenämnden	Avstyrker Protokollsanteckning SD
Utbildningsnämnden	Avstår från att svara
Polisen Storgöteborg	Positiva till förslaget

Remissinstansernas överväganden

Socialnämnderna Centrum och Hisingen avstyrker motionen. Som grund för beslutet anförs bland annat att förvaltningarna redan genomför liknande former av samtal, med barn/unga och vårdnadshavare. Nämnderna exemplifierar med orossamtal som bygger på samma modell som de föreslagna allvarssamtalen och genomförs bland annat av socialsekreterare i samverkan med polisen. Socialnämnden Hisingen har redan nu allvarssamtal tillsammans med polisen gällande barn under 15 år, i samma syfte som motionen. Åtgärden sker dock inte per automatik inom tidsramen 48 timmar. I båda nämnderna pågår också kontinuerlig och strukturerad samverkan mellan polis och socialtjänst, där bland annat SSPF- och SSFF-koordinatorerna har kontakt med flera olika instanser. Dessa samtal är anpassade efter ärendets art, familjens och den unges situation och myndigheternas tidigare kunskap och kontakter med de berörda. Behoven och omständigheterna i ärendena kan vara väldigt olika och bör därför också innebära individuellt anpassade insatser.

Båda socialnämnderna bedömer att ett införande av en tidsregel och att alla orosanmälningar för barn och ungdomar från tio år och uppåt ska erbjudas samtal med förutbestämd form och innehåll oavsett situation, medför ett omfattande arbete för både socialtjänst och polis. Ett automatiskt krav på 48 timmar bedöms innebära behov av personalförstärkningar, vilket i sin tur innebär behov av nya resurser eller omfördelning av annat arbete. Socialnämnden Hisingen anför att en av anledningarna till att Stockholm stad 2022 beslutade att ta bort kravet på allvarssamtal var att varken socialförvaltning eller polis haft resurser att prioritera dessa samtal. Utvärderingen från Stockholm visar även att metoden inte stöds av evidens samt minskar handlingsutrymme för socialsekreterare att göra bedömningar utifrån sin yrkeserfarenhet och expertis.

Båda socialnämnderna beskriver i sina remissvar att allvarssamtal, bekymringssamtal och orossamtal under årtionden har använts som arbetssätt. Det har dock inte funnits någon utarbetad metod för hur dessa samtal ska gå till och vad innehållet i samtalen ska vara. Tolkningarna och utförandet har sett olika ut vilket resulterat i att arbetssättet varit svårt att utvärdera och mäta effekten av. Av den anledningen är det också svårt att i nuläget finna evidens eller effekt för arbetssättet. Utifrån införandet av ny socialtjänstlag bedöms kravet på evidensbaserade insatser öka. Införandet av allvarssamtal behöver således utredas vidare och utformas efter beprövade metoder. I socialnämnden Hisingens yttrande ges exempel på modeller som testats i andra kommuner som kan vara av intresse att undersöka vidare utifrån syftet att fånga barn- och unga i ett tidigt skede.

Socialnämnden Centrum bedömer att frågorna som tas upp i motionen är viktiga och att förebyggande arbete och samverkan mellan olika myndigheter är centrala delar för att motverka pågående kriminalitet eller framtida kriminalitet. Det finns idag en del fungerande insatser och modeller riktade till målgruppen och staden behöver vara uthålliga i de modeller som bygger på samverkan. Samtidigt bedöms det finnas en utvecklingspotential i stadens gemensamma arbete och för en ökad likvärdighet när det gäller tillgången på insatser. Nämnden vill i sammanhanget också poängtera att det är viktigt att det främjande arbetet och arbetet inriktat på friskfaktorer får stort utrymme i arbetet med att förebygga kriminalitet.

Även Grundskolenämnden avstyrker motionen och anför att det redan idag finns flera metoder som Göteborgs Stad använder när barn och ungdomar uppmärksammas i att begå brott eller finnas i kriminella miljöer, däribland SSPF. Förslaget i motionen bedöms därmed överlappa med pågående insatser i staden. Nämnden ser att ett införande av allvarssamtal enligt den modell som utarbetats i Stockholm inte kan göras utan att samtidigt arbetet inom SSPF förändras. Nämnden hänvisar till att Stockholm stad har frångått modellen utifrån utvärderingar men ser samtidigt att det kan finnas delar av Stockholms allvarssamtal som kan utveckla arbetet inom SSPF. Genom att undersöka om det är en utvecklingsmöjlighet inom ramen för SSPF kan allvarssamtalen hanteras och anpassas till en Göteborgskontext och inte som motionären föreslår att det ska införas enligt Stockholmsmodell.

Polisen i Storgöteborg bedömer det som positivt att genomföra allvarssamtal utifrån de kriterier som framkommer i motionen. Den senaste utvecklingen visar på en trend där barn och unga är mer delaktiga i kriminella nätverk och som utförare av grova våldsbrott. Behovet av att identifiera dessa barn tidigt och att samhället reagerar och agerar med tidiga insatser är stor för att bryta en negativ utveckling. Genom att införa allvarssamtal skapas ett verktyg för att identifiera barnen samt en samsyn kring bedömningar av oro och risk för ett barn. Polisen upplever att toleransnivån för vad ett normbrytande beteende är skiljer sig åt mellan polis och socialtjänst.

Polisen i Storgöteborg bedömer vidare att allvarssamtal kan förkorta ledtiden från oro till reaktion/insats och öka möjligheten till att påverka barn och vårdnadshavare i rätt riktning. I nuvarande system med orosanmälan ges möjligheten för uppgiftslämnaren att ange att man önskar återkoppling. Bedömningen är dock att det hör till undantaget att sådan återkoppling ges till polisen. Allvarssamtal skulle åtgärda bristen på återkoppling.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den skyndsamhet som tidsramen kräver, samt en utökning av målgruppen som föreslås bli aktuell för allvarssamtal, innebär behov av utökade resurser såväl för polis som socialtjänst. Förslaget bygger på att båda myndigheterna avsätter resurser för att tillsammans boka, planera och genomföra allvarssamtalen. För att ha möjlighet att utföra insatsen inom satt tidsram görs även bedömningen att arbetet i viss mån behöver förläggas efter ordinarie kontorstid, vilket bedöms fordra mer resurser. I den mån inte budgetramarna utökas kommer det då att krävas omfördelning från annat arbete och andra insatser inom både polis och socialtjänst. Enligt socialnämnden Hisingen riskerar det att ske på bekostnad av akuta bedömningar och insatser. Socialnämnderna anger att en sådan investering eller omfördelning av resurser bör vara tydligare kopplad till att insatsen i så

fall har önskad effekt, samt vara tydligare riktad till de i målgruppen som har störst behov av insatser.

Grundskolenämnden anger att kostnaderna för allvarssamtal är svåra att uppskatta och är beroende av om de ska komplettera eller ersätta nuvarande rutiner i Göteborgs Stad där skola, socialtjänst och polis samarbetar när ungdomar riskerar att hamna i kriminalitet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har funnit några särskilda aspekter på förslaget utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Organiserad brottslighet och rekrytering av unga personer in i kriminalitet har skadliga effekter på samhället. Det medför stora negativa konsekvenser för de ungdomar och barn som rekryteras till kriminell livsstil och deras anhöriga men drabbar även de som utsätts för brott och skapar otrygghet för medborgarna i stort. Samhället står inför att hitta verksamma tidiga insatser för att komma till rätta med utvecklingen av kriminalitet bland barn och unga.

Staden arbetar redan idag med olika samtalsmodeller som har samma syfte och bakgrund som allvarssamtal. Forskning och beprövad erfarenhet visar att samverkan mellan olika aktörer bidrar till goda resultat för att påverka målgruppen unga med normöverskridande beteende.

Enligt Barnkonventionen artikel 3 ska det offentliga och privata alltid handla utifrån vad som bedöms vara barnets bästa. Socialnämndernas bedömning är att socialtjänsten behöver arbeta aktivt för att hitta beprövade, eller själv utveckla, verksamma insatser för att förbygga och motverka en negativ utveckling hos barn och unga. Insatserna behöver vara riktade både till den unge och dennes föräldrar/ vårdnadshavare och övriga nätverk. Även om det är av vikt att barn och ungdomar fångas upp tidigt om de har normbrytande beteende är det också viktigt att den tidsplan och insats som genomförs formas utifrån det enskilda barnets behov och omständigheter samt är i proportion till det anmälan gäller. Utifrån nuvarande modeller som används inom socialtjänsten görs bedömningar om hur omfattande insatsen kring barnet ska vara, vilka som bör medverka och hur skyndsamt insatsen måste ske. Inom SSPF-arbetet görs kontinuerligt bedömningar om vilka individer som kan vara hjälpta av allvarssamtal, och vilka som bedöms behöva andra former av insatser.

Det är av stor vikt att samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis är nära och väl fungerande för att samhället på bästa sätt ska kunna stödja barn och deras vårdnadshavare i situationer där barnen riskerar att hamna i kriminalitet. Barnens bästa kan beaktas på ett bättre sätt i ett utvärderings- och utvecklingsarbete av SSPF än att Göteborgs Stad anammar verktyg som är utvecklade i en annan stad och i en annan kontext.

Stadsledningskontorets överväganden

Lokal styrning

I Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2023-2026 framhålls vikten av förebyggande insatser redan vid tidiga tecken på normbrytande beteende som kan leda till kriminalitet.

Insatserna riktar sig direkt till målgruppen kriminella eller i riskzonen för kriminalitet, samt på insatser som skapar en samordnad helhetsbild och en ökad kunskap i stadens verksamheter.

Insats 1:5 är att socialnämnderna ska utarbeta en gemensam rutin för att genom tidiga insatser motverka utveckling av kriminalitet hos barn och unga. Insatsen innebär ett förtydligande och en prioritering av arbetsrutinen när en anmälning/orosanmälning gällande barn och ungdom med koppling till kriminalitet inkommer till nämnden. Målgruppen är barn och unga som har kopplingar till kriminalitet samt deras familjer.

Insats 4:3 är att utveckla och implementera metodstöd inom SSPF och SIG och avser ett utvecklingsarbete mot en större enhetlighet, tydligare strukturer och ökat metodstöd inom staden. Insatsen ska leda till adekvata och lokalt anpassade insatser och förbättrad samverkan och målgruppen för insatsen utgörs av de som redan är involverade i kriminalitet liksom de som riskerar att rekryteras.

I kommunstyrelsens årsrapport för 2024 kommer det lämnas en översiktlig redogörelse för stadens arbete enligt handlingsplanen. En uppföljning av planen kommer att påbörjas under 2025 och redovisas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (DS 2024:30)

Promemorian En lag om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas (DS 2024:30) överlämnades av utredaren till regeringen den 13 november 2024. I utredningen uppdrag ingick bland annat att analysera behovet av och lämna förslag på en ordning där socialnämnder ska kalla vårdnadshavare till ett samtal inom 24 timmar efter det att socialnämnden har fått kännedom om att vårdnadshavarens barn misstänks för brott. Utredningen har bedömt att något sådant behov inte finns eftersom socialtjänsterna redan i dag kan ha samtal med de barn som är misstänkta för brott samt deras vårdnadshavare.

Utredningen föreslår däremot att det införs en reglering i socialtjänstlagen som innebär att socialnämnder ska vara skyldiga att kalla ett barn och dess vårdnadshavare till ett särskilt samtal, s.k. allvarssamtal, när barnet för första gången misstänks för brott på vilket fängelse kan följa. Detsamma föreslås gälla för unga när en ung person för första gången misstänks för ett sådant brott. Kallelse ska ske skyndsamt och senast inom 24 timmar från det att Polismyndigheten har informerat socialnämnden om brottsmisstanken. Allvarssamtalets syfte ska vara att få vårdnadshavarna att medverka till stöd för barnet och att motverka framtida brottslighet hos barnet eller den unge.

Göteborgs Stad fick 2024-11-18 promemorian på remiss. Kommunstyrelsen kommer att behandla yttrandet den 12 mars 2025.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av allvarssamtal
2. Socialnämnd Centrums handlingar 2024-10-22, 249
3. Socialnämnd Hisingens handlingar 2024-10-22, § 239
4. Grundskolenämndens handlingar 2024-10-22, § 194
5. Utbildningsförvaltningens delegationsbeslut 2024-09-20
6. Polisen Storgöteborgs yttrande 2024-10-25

Handling 2024 nr 135

Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarssamtal

Göteborg har omfattande problem med organiserad brottslighet och unga personer som begår brott eller vistas i kriminella miljöer. Under de senaste 4 åren genomförde Alliansstyret en omläggning av det förebyggande arbetet, vilket har gett ett visst resultat. På Hisingen omprioriterades de förebyggande insatserna till att helt fokusera på att förhindra nyrekrytering till kriminella organisationer. Särskilda team inrättades på socialtjänsten för att möta ungdomar som riskerade att hamna i organiserad brottslighet.

Så kallade Allvarssamtal inom 48 timmar, där polis och socialtjänst kallar föräldrarna till barn som misstänks för brott, infördes 2019 i Stockholm. I Stockholm har modellen kallats Allvarssamtal och fungerat mycket väl under flera år. I Sverige är det vanligtvis Socialtjänsten som håller i samtalet med både den unge och föräldrarna. Det är dock Polisen som har kunskap om vilka som rör sig i miljöerna runt gängkriminella och har kunskaper om dessa miljöer som är viktiga element att ha med i samtalet med både föräldrarna och barnet. Därför behöver Göteborgs stad söka samarbete med Polisen om denna metod och hitta samarbetsformer för att identifiera individer och gemensamt ha samtal för att se om föräldrarna behöver stöd eller om det finns annat stöd som barnet kan få. Med tanke på utvecklingen i Sverige bör fokus vara på barn i unga tonåren innan de begår sitt första brott.

Vi behöver nu ta nästa steg i arbetet med att förebygga nyrekryteringen. Socialtjänst, polis och skola behöver arbeta tillsammans och tidigare för att förhindra att barn dras in i gängkriminalitet. Myndigheterna behöver arbeta tillsammans men även arbeta med hela barnets nätverk.

Under 90-talet utarbetades en metod i Norge kallad Bekymringssamtal. Där polisen utförde samtal med ungdomar som begått sitt första brott eller helt innan brott begåtts genom att samtala med ungdomarna redan när de börjar vistas i olämpliga miljöer. Samtalen, som genomfördes tillsammans med socialtjänsten, var med både barnet och föräldrarna.

Allvarssamtal ska erbjudas till barn och ungdomar från tio år och uppåt tillsammans med vårdnadshavare när orosanmälan inkommit från polis gällande oro för barnets eller ungdomens:

- Umgänge eller att barnet/ungdomen vistas i olämpliga miljöer som utgör en risk att utveckla ett socialt normbrytande beteende.
- Kriminellt beteende oavsett om det föreligger en brottsmisstanke eller inte.
- Misstanke om brott, exempelvis grovt brott eller upprepade ringa brott.

Samtalets innehåll ger ett gott underlag för socialtjänstens fortsatta utredning av ungdomar som befinner sig i riskmiljöer och bidrar till att ungdomar och vårdnadshavare samtycker till lämpliga insatser. Vidare bidrar samtalen till att socialtjänst, polis, ungdom och vårdnadshavare har en gemensam dialog samt följer en mötesstruktur som lägger betoning på riskfaktorer gällande kriminalitet.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen får i uppdrag att teckna ett samarbetsavtal kring införandet av Allvarsamtal inom 48 timmar som metod över hela Göteborg efter den modell som utarbetas i Stockholm.

Simona Mohamsson (L)

§ 249 Svar på remiss - Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal

N164-0783/24

Socialförvaltningen Centrum har 2024-09-30 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Claes Söderling (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Nina Miskovsky (M) informerar om att (M) och (KD) avstår från att delta i beslutet.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag med hänvisning till eget yttrande.

Kristina Bergman Alme (L) yrkar att motionen ska bifallas.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag mot yrkandet från (L) om att bifalla motionen och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Protokollsanteckning

Agneta Kjaerbeck (SD) inkommer med ett yttrande från (SD). Se bilaga 4 till protokollet.

Utdrag ur protokoll nr 12
Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Dag för justering
2024-10-22

Vid protokollet

Sekreterare
Jeanette Nilsson

Ordförande
Jenny Broman (V)

Justerande
Nina Miskovsky (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-30

Diarienummer N164-0783/24

Handläggare: Nils Jobring, Marie Larsson

Telefon: 031-365 72 28

E-post: nils.jobring@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss – Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Simona Mohamsson (L) har skickat en motion om införande av allvarsamtal. Förslaget till beslut är att kommunstyrelsen får i uppdrag att teckna ett samarbetsavtal kring införandet av Allvarsamtal inom 48 timmar som metod över hela Göteborg efter den modell som utarbetas i Stockholm.

Förvaltningen ser det som positivt att det är ett fokus på frågan om förebyggande arbete för att motverka kriminalitet. Förvaltningen genomför dock redan olika former av den typ av samtal som åsyftas i motionen, med barn/ungdom och vårdnadshavare. Vid vissa tillfällen deltar även polisen. Orossamtal, som bygger på samma modell som allvarssamtal, genomförs bland annat av socialsekreterare i samverkan med polisen, enheter inom barn och unga och ibland kan även SSPF-koordinator (skola, socialtjänst, polis, fritid) vara aktuell för att delta i samtalet. SSPF-koordinator genomför också egna samtal i det löpande SSPF-arbetet.

Ett införande av en tidsregel och att alla orosanmälningar för barn och ungdomar från tio år och uppåt skall erbjudas samtal med förutbestämd form och innehåll oavsett situation, skulle medföra ett omfattande arbete för både socialtjänst och polis. Bedömningarna av behovet i ärendena kan vara väldigt olika och bör därför också innebära individuellt anpassade insatser. Om det pågår en förundersökning kan det också vara felaktigt att socialtjänsten håller i samtal, då polis och åklagare är de som beslutar om förhör under brottsutredning. Det pågår också redan i dagsläget kontinuerlig och strukturerad samverkan mellan polis och socialtjänst. Där har bland annat SSPF- och SSFF-koordinatorerna kontakt med flera olika instanser. Socialsekreterare i samverkan med polisen, som sitter på olika polisstationer i staden, har genom detta en direktkontakt med polisen i så väl strategiskt som operativt arbete med unga i kriminalitet eller risk för kriminalitet.

Förvaltningen ser, med anledning av ovanstående att insatser i samband med orosanmälningar bör vara anpassade till ärendets art, familjens och den unges situation

och myndigheternas tidigare kunskap och kontakter med de berörda. Allvars- eller orosamtal är en modell som kan passa och som också används. I andra fall är andra insatser mer lämpade. Det väsentliga är ett nära samarbete mellan socialtjänst, polis, skola, fritid och andra verksamheter som möter unga, samt att dessa har kunskap att upptäcka och agera när unga riskerar att fara illa. Förvaltningen ser det också att ökad samverkan mellan de olika stadsområdena för att dela kompetens och erfarenhet om unga i kriminalitet och normbrytande beteende, kan stärka arbetet ytterligare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den skyndsamhet som tidsramen kräver, samt en utökning av målgruppen som föreslås bli aktuella för allvarssamtal, innebär behov av utökade resurser såväl för polis som socialtjänst. Förslaget bygger på att båda myndigheterna avsätter resurser för att tillsammans boka, planera och genomföra allvarssamtalen.

Förslaget skulle kunna innebära att samtal behöver hållas på kvällar och helger. För att möjliggöra detta fordras mer resurser, framför allt inom myndighetsutövande verksamhet inom barn och unga. I den mån inte budgetramarna utökas kommer det då att krävas omfördelning från annat arbete och andra insatser inom både polis och socialtjänst. En sådan investering eller omfördelning av resurser bör enligt förvaltningens bedömning vara tydligare kopplad till att insatsen i så fall har önskad effekt, samt vara tydligare riktad till de i målgruppen som har störst behov av insatser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Organiserad brottslighet och rekrytering av unga personer in i kriminalitet har skadliga effekter på samhället. De medför stora negativa konsekvenser för de ungdomar och barn som rekryteras till kriminell livsstil och deras anhöriga. De drabbar även de som utsätts för brott och skapar otrygghet för medborgarna i stort.

Forskning och beprövad erfarenhet visar att samverkan mellan olika aktörer bidrar till goda resultat för att påverka målgruppen unga med normöverskridande beteende. Det är en framgångsfaktor att arbeta med modeller som exempelvis SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid), där de viktigaste parterna samarbetar på alla nivåer för att upptäcka och agera när det gäller målgruppen.

Socialtjänsten behöver också arbeta aktivt för att hitta beprövade, eller själv utveckla, verkssamma insatser för att förbygga och motverka en negativ utveckling hos barn och unga. Insatserna behöver vara riktade både till den unge och dennes föräldrar/vårdnadshavare och övriga nätverk.

Förslaget om allvarssamtal inom 48 timmar skulle inte innebära någon större förändring i arbetssätt, jämfört med det arbete som redan pågår. Staden arbetar redan idag med olika samtalsmodeller som har samma syfte och bakgrund som allvarssamtal. När det gäller en i förväg fastställd tidsgräns är erfarenheten, sedan tidigare försök, att det finns en rad svårigheter med detta. Svårigheterna beror både på ärendenas art och på avvägningar om hur man bäst använder myndigheternas resurser.

Även om det är av vikt att barn och ungdomar fångas upp tidigt om de har normbrytande beteende, även då kriminella handlingar ännu inte begåtts, är det också viktigt att den tidsplan och insats som genomförs följer behoven och är i proportion till det anmälan gäller.

Enligt Barnkonventionen artikel 3 ska det offentliga och privata alltid handla utifrån vad som bedöms vara barnets bästa.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-10-15.

Bilagor

1. Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal
(Handling 2024 nr 135)

Ärendet

Socialnämnden Centrum har att ta ställning till en motion från Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal.

Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda 25 oktober 2024.

Beskrivning av ärendet

Simona Mohamsson (L) har lämnat en motion med förslag till beslut att kommunstyrelsen får i uppdrag att teckna ett samarbetsavtal med polisen kring införandet av allvarsamtal inom 48 timmar som metod över hela Göteborg.

Modellen med allvarssamtal skulle, enligt motionen, innebära att barn och ungdomar från tio år och uppåt, tillsammans vårdnadshavare, skall erbjudas allvarssamtal när orosanmälan inkommit från polis. Det ska gälla oro för barn eller ungdomar som vistas i olämpliga miljöer där det finns risk att utveckla ett socialt normbrytande beteende, barn och unga som uppvisar ett kriminellt beteende eller där det finns misstanke om brott, exempelvis grovt brott eller upprepade ringa brott.

Som skäl till att införa modellen med allvarssamtal inom 48 timmar framför motionären vikten att förebygga nyrekrytering inom kriminalitet och att socialtjänst, polis och skola behöver arbeta tillsammans för att förebygga gängkriminalitet.

I motionen hänvisas till erfarenheter av särskilda team inom socialtjänsten på Hisingen som arbetat för att förebygga kriminalitet och det ges också exempel på modeller allvarssamtal inom 48 timmar (Stockholm) och bekymringssamtal (Norge). Båda modellerna avser samtal som genomförs med ungdomar som begått sitt första brott alternativt samtal som genomförs innan brott begåtts då ungdomar börjat visas i olämpliga miljöer.

AKTUELL SITUATION

Socialförvaltningarna i Göteborg arbetar idag med olika typer av samtal i ärenden, inom flera olika verksamheter, när det finns oro kring att barn och unga hamnar i kriminalitet eller olämpliga miljöer. Det finns dock inget vedertaget begrepp för de samtal som hålls. I dag finns tre olika benämningar på likande samtalsmodeller - allvarssamtal, orosamtal och bekymringssamtal.

Det sker också ett omfattande arbete inom socialtjänsten baserat på andra typer av insatser för att främja barn och ungas livssituation och för att tidigt förebygga och motverka en ogynnsam utveckling, exempelvis fritidsaktiviteter, uppsökande arbete och särskilt riktat stöd inom stadens så kallade Ung-i-enheter.

Socialekreterare i samverkan med polisen

Socialekreterare i samverkan med polisen arbetar stadenövergripande och är placerade på lokala polisstationer inom staden, i Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst. Upplägget att socialekreterare finns närvarande vid polisstationer innebär en kontinuerlig samverkan och ett nära samarbete i vardagen med polisen. Samtal med ungdomar hålls i samtliga polisområden även om de kan ha en delvis olika utformning. Det kan vara samtal endast med socialekreteraren eller tillsammans med polisen. Samtal hålls även tillsammans med mottagningsenheterna inom myndighetsutövningen för Barn- och unga.

- I stadsområde Nordost görs alltid en bedömning när en ungdom är misstänkt för brott, om samtal ska hållas tillsammans med polis och vårdnadshavare. Socialtjänst deltar oftast, men inte alltid, i samtalen. Avgörande för socialtjänstens deltagande är den bedömning som görs av socialsekreterare och polis.
- I stadsområde Hisingen är upplägget liknande. Där har man även ett samarbetsforum, med polisen, socialsekreterare vid polisen, representanter från mottagningsenheten vid socialkontoret, samt SSPF-koordinator. I detta forum, som hålls en gång veckan, sker en avstämning av bland annat vilka ärenden där samtal kan vara aktuellt och om så är fallet hålls samtal i regel inom en vecka.
- I stadsområde Centrum tar socialsekreterare del av polisanmälningar och har en upparbetad samverkansform.
- Både i Centrum och Sydväst är det en bedömning från socialtjänsten i samråd med polis som ligger till grund för om samtal ska hållas. I Centrum och Sydväst arbetar socialsekreterare i samverkan med polisen regelbundet ute på fältet tillsammans med polisen och kan då hålla samtal direkt med ungdomar man möter. Om det är aktuellt efter första kontakten skickar socialsekreterare därefter vidare orosanmälan till myndighetsutövande socialtjänst barn och unga för aktuellt stadsområde.

Särskilda förutsättningar i brottsutredningar

I vissa ärenden då en brottsutredning inleds finns det stora begränsningar för socialtjänst och polis att genomföra samtal då kontakter med den misstänkte ungdomen måste ske inom ramen för en förundersökning och åklagare behöver göra sin bedömning utifrån utredningsläget. Detta är bland annat fallet vid utredningar enligt 31 § LUL (Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare).

Polis och åklagarmyndighet har nyligen startat upp ett nytt arbetssätt, kring snabbare handläggning av ungdomsbrott. Det medför att polisen på ett annat sätt behöver utreda även på kvällar och helger, vilket också kan påverka hur socialtjänsten kommer att behöva arbeta för att vara mer tillgängliga för samarbete och samverkan.

Myndighetsutövande socialtjänst barn och unga

Då orosanmälan inkommer till respektive socialkontor ska myndighetsutövande socialtjänst göra en skyddsbedömning inom 24 timmar för att bedöma om det finns direkt fara för den unge. En förhandsbedömning ska sedan göras inom 14 dagar. Det är endast i undantagsfall som samtal *inte* hålls med ungdom och vårdnadshavare vid en skyddsbedömning och förhandsbedömning. Om det är polis som gjort orosanmälan hämtas i regel uppgifter in från polisen, men polisen deltar vanligtvis inte i samtalen. Mottagningsenheterna kan också vara med på samtal som socialsekreterare i samverkan med polisen håller i.

Orosanmälningar kommer också in i redan aktuella ärenden, då påverkas hanteringen av anmälan av de insatser som redan pågår i ärendet.

Förvaltningen har ett särskilt HIT-team (Högintensivt) som arbetar med insatser som kräver en högre intensitet och tätare kontakt med familjen och ungdomen utifrån att oron är hög och det finns behov av en snar förändring för att bryta en negativ utveckling. Det kan vara både att förhindra en placering och att ta emot en ungdom som skall flytta hem från en institution. Ett högintensivt uppdrag aktualiseras genom att socialsekreterare kontaktar ansvarig metodhandledare på resursteamet om familjen samtycker till insatsen.

SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritid) och SSFF (skola, socialtjänst, fritid och familj)

SSPF är ett samarbete mellan skola, socialtjänst, polis och fritid för att förebygga att barn och unga hamnar i kriminalitet och drogmisbruk. Arbetet sker med barn och ungdomar från 12 till 18 år och samlar de viktiga aktörerna runt barnet. SSPF-arbetet aktualiseras då någon hör av sig till SSPF-koordinatören, så som socialtjänst, skola, polis, förälder, vårdnadshavare, annan myndighet eller annan vuxen när det finns oro för barnet.

SSPF-koordinatören ansvarar för att det upprättas en plan för insatser som ska ge stöd till barnet/ungdomen och i vissa fall vårdnadshavarna. Det kan exempelvis handla om samarbete med polisen vid brott, stöd till vårdnadshavaren, stöd i att hitta fritidsaktiviteter, stöd i att sluta med droger och att man också utforskar vilket stöd som skolan kan erbjuda barnet för att de ska nå målen. SSPF-koordinator kan även bjudas in till de samtal som socialsekreterare i samverkan med polisen har, till de som socialsekreterare inom myndighetsutövning kallar till, samt till de samtal polisen har med den unge och vårdnadshavare.

SSFF är en modell man utarbetat i socialförvaltning Centrum och som har ett liknande upplägg som SSPF, men där polisen normalt inte ingår och familjen är en mycket mer central del i samverkan. Arbetet sker med föräldrar som har barn i åldrarna 6 - 12 år. Även här aktualiseras arbetet av att kontakt tas med SSFF-koordinator från en orolig part. SSFF-koordinatören kan därefter ge stöd vid deltagande på möten. Vid möten deltar inte alltid barnen, utan koordinatören har mest kontakt med föräldrarna och andra viktiga vuxna.

Både SSPF och SSFF är frivilliga insatser som bygger på samtycke från vårdnadshavare (SSFF) eller ungdomen (SSPF). SSPF- och SSFF-koordinatorerna håller i samtal så snart som möjligt efter att en kontakt tagits. SSPF- och SSFF-arbetet är viktiga delar av det förebyggande och främjande arbetet. Det kan dock vara svårt att nå friskolorna på samma sätt som de kommunala.

TIDIGARE ERFARENHETER

Erfarenheter från Göteborg

Orossamtal/bekymringssamtal/allvarssamtal har genomförts i staden sedan slutet på 1990-talet. Det fanns under en period en 24-timmarsregel, som innebar att berörd familj skulle kontaktas inom 24 timmar efter att polisen gripit en ung person. Ett antal av de tidigare stadsdelsförvaltningarna prövade också en variant med 48-timmars gräns. Dessa försök avslutades och idag finns ingen tidsregel för samtalskontakt. Skälen är de som nämns ovan kring regler för förundersökning och behovet av att göra individuella bedömningar, samt att matcha resurser mot behoven.

Erfarenheter från Stockholm

Under 2019 antogs *Stockholms stads strategi 2019–2022 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet*. Som en del i strategin infördes metoden Allvarssamtal inom 48 timmar för barn och unga som begått sitt första brott. 2022 beslutade man att ta bort kravet på allvarssamtal. Anledning var att både socialförvaltning och polis inte bedömt sig ha haft resurser för att kunna prioritera denna mängd samtal. Det framkom också att man inte tyckte metoden inte levde upp till kravet på

kunskapsbaserade insatser, samt att regeln minskar utrymmet att göra behovsbedömningar utifrån sin erfarenhet och profession. Båda verksamheterna framhöll att de stod bakom det övergripande målet, men var tveksamma om metoden, allvarsamtal var lämpad för att uppnå det.

Förvaltningens bedömning

Allvarssamtal, bekymringssamtal och orosamtal är varianter som bygger på samma syfte och modell. Det har under många år använts som arbetssätt för att tidigt möta upp unga och deras föräldrar, då det finns misstanke om brott eller annat normöverskridande beteende.

Det har dock inte funnits någon tydligt utarbetad struktur för hur dessa samtal ska gå till och vad innehållet i samtalen ska vara, utan har anpassats efter situation och behov. Man har heller inte varit specifik kring vilka målgrupper och i vilka sammanhang modellen bör, eller inte bör, användas. Tolkningarna och utförandet har därför sett olika ut, vilket resulterat i att arbetssättet, oavsett benämning, varit svårt att utvärdera och mäta effekten av. Av den anledningen är det också svårt att i nuläget finna tydligt stöd för att arbetssättet ger önskad effekt. I och med införandet av ny socialtjänstlag ökar kravet på kunskapsbaserade insatser och det blir därför viktigt att värdera den samlade kunskapen på området innan man breddinför olika metoder.

Det vi vet är av stor vikt och har effekt, är när insatser sker samlat och samordnat av flera parter. Därför behöver vi vara uthålliga i de verksamheter och arbetsmodeller som bygger på samverkan. I detta är det viktigt att det finns ett tydligt åtagande av alla parter.

Vi vet också att effekten av olika insatser ökar då det finns en förtroendefull relation, vilket gör att vi har goda skäl att anta att det spelar större roll vem som genomför insatsen och hur den genomförs, än att det sker inom en viss tid. Detta betyder inte att det är oviktigt att respons på normöverskridande beteenden i vissa fall sker skyndsamt eller i rimlig anslutning till en händelse. Erfarenheten visar att det i vissa situationer finns så kallade motivationsfönster, där det är lättare att nå fram med budskap till både föräldrarna och den unge. Tidsaspekten behöver dock hänga ihop med behov och situation, snarare än en fast tidsgräns.

Det är också utifrån proportionen mellan händelse och insats och som vi ser att vi behöver använda våra resurser där de bäst behövs. Ett automatiskt krav på 48 timmar skulle innebära behov av personalförstärkningar, som i sin tur innebär behov av nya resurser eller att vi gör mindre av annat arbete, som eventuellt skulle göra större nytta.

Frågorna som tas upp i motionen är dock viktiga och förebyggande arbete och samverkan mellan olika myndigheter är centrala delar för att motverka pågående kriminalitet eller framtida kriminalitet. Det finns idag en del fungerande insatser och modeller riktade till målgruppen, både inom myndighetsutövning och utförare av insatser. Men det finns samtidigt en utvecklingspotential i stadens gemensamma arbete och för en ökad likvärdighet när det gäller tillgången på insatser.

Vi behöver hitta fler kunskapsbaserade insatser än de vi idag har både för att nå och för att påverka de vi ser är på väg in i kriminalitet eller kriminella miljöer. Vi behöver också öka vår kunskap kring hur vi kan arbeta med att bryta kriminella tankemönster hos de

unga som redan involverats i gängmiljön. Som en del i detta bör ökad samverkan med de olika stadsområdena ökas för att stärka kompetens om kriminalitet och normbrytande beteende.

Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen ger inriktning både för arbetet i staden och för samarbetet med polisen

Förvaltningen vill i sammanhanget också poängtera att det är viktigt att det främjande arbetet och arbetet inriktat på friskfaktorer får stort utrymme i arbetet med att förebygga kriminalitet. Ett tydligt fokus på främjande insatser har också effekt på andra situationer där barn och unga far illa, såsom problematisk skolfrånvaro, psykisk ohälsa och missbruksproblematik.

Socialförvaltningen Centrum

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

§ 239, N166-0540/24

Remiss - Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av allvarsamtal

Beslut

Socialnämnd Hisingen

1. Avstyrker förslaget om införande av Allvarssamtal inom 48 timmar och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
2. Förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärende

Socialnämnden Hisingen ska ta ställning till om Göteborgs stad ska teckna samarbetsamtal med polisen för att införa allvarssamtal inom 48 timmar som metod i Göteborgs stad enligt den modell som utarbetats i Stockholm.

Handlingar

- Motion, Göteborg inför Allvarssamtal
- Yrkande från L, M, KD med instämmande av D - Remiss - Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av allvarsamtal, 2024-10-17

Yrkanden

Simona Mohamsson (L) yrkar bifall till yrkande från L, M, KD med särskilt yttrande från D.

Elisabet Linde (S) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Vera Samuelsson (SD) yrkar för Sverigedemokraternas räkning bifall till tjänsteutlåtandet.

Anette Ihrelius yrkar för Centerpartiets räkning bifall till tjänsteutlåtandet.

Propositionsordning

Ordförande Jonas Nilsson (V) ställer proposition på dels förvaltningens förslag, dels på yrkandet från L, M, och KD med särskilt yttrande från D och finner att socialnämnd Hisingen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag. Omröstning begärs.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: Ja för bifall till förvaltningens förslag och Nej för bifall till yrkandet från L och M.

Elisabeth Linde (S) röstar ja

Mait Hjertkvist (M) röstar nej

Slavica Tornstierna (M) röstar nej

Christer Gustafsson (S) ja

Martin Jordö (MP) röstar ja

Simona Mohamsson (L) röstar nej

Vera Samuelsson (SD) röstar ja

Özlem Sigirci (V) röstar ja

Louise Isberg (M) röstar nej

Anette Ihrelius (C) röstar ja

Jonas Nilsson (V) röstar ja

Socialnämnden Hisingen beslutar med 7 röster ja mot 4 röster nej att besluta i enlighet med förvaltningens förslag

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2024-10-31

Vid protokollet

Sekreterare

Emma Erngren

Ordförande

Jonas Nilsson

Justeringsperson

Mait Hjertkvist

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-12

Diarienummer N166-0540/24

Handläggare

Jeanette Karlsson

Telefon: 076 – 721 74 52

E-post: jeanette.karlsson@socialhisingen.goteborg.se

Svar på motion gällande införande av allvarssamtal inom 48 timmar

Förslag till beslut

Socialnämnd Hisingen

- Avstyrker förslaget om införande av Allvarssamtal inom 48 timmar och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
- Förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

För att förhindra att barn- och unga rekryteras in till kriminella gäng föreslås att Kommunstyrelsen ska teckna ett samarbetsavtal kring införandet av Allvarssamtal inom 48 timmar som metod över hela Göteborg efter den modell som utarbetats i Stockholm.

Allvarssamtal ska erbjudas till barn och ungdomar från tio år och uppåt tillsammans med vårdnadshavare när orosanmälan inkommit från polis gällande oro för barnets eller ungdomens:

- Umgänge eller att barnet/ungdomen vistas i olämpliga miljöer som utgör en risk att utveckla ett socialt normbrytande beteende.
- Kriminellt beteende oavsett om det föreligger en brottsmisstanke eller inte.
- Misstanke om brott, exempelvis grovt brott eller upprepade ringa brott.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den skyndsamma tidsramen samt en utökning av målgruppen som föreslås bli aktuella för allvarssamtal innebär behov av utökade resurser såväl för både polis och socialtjänst. Förslaget bygger på att båda myndigheterna har avsatt resurser för att tillsammans boka, planera och genomföra allvarssamtalen. Om förslaget beslutas att införas så bedöms behovet vara att avsätta riktade personella resurser för detta ändamål. Att fler allvarssamtal med en breddad målgrupp ska kunna utföras krävs det att dessa insatser inte konkurrerar med akuta ärenden inom myndigheten. Arbetet med Allvarssamtal i brottsförebyggande syfte riskerar annars att behöva prioriteras bort till förmån för akuta bedömningar och insatser. Samma prioritering behöver göras inom polismyndighetens verksamhet. För att ha möjlighet att utföra insatsen inom satt tidsram görs även bedömningen att arbetet i viss mån behöver förläggas efter ordinarie kontorstid. Detta för

att i minsta möjliga utsträckning behöva påverka den unges skolgång och föräldrarnas möjlighet att ta ledigt från arbete.

Under första halvåret 2024 har 1054 orosanmälningar inkommit från polisen. Utifrån de kriterierna som satts upp för urval av målgrupp för allvarssamtal så berör dessa en stor andel av de anmälningarna som inkommer till Barn och Unga myndighet. Detta visar på behov av utökade personella resurser inom mottagningsgruppen för att tillgodose angett förslag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Samhället står inför att hitta verk samma tidiga insatser för att komma tillrätta med utvecklingen av kriminalitet bland barn och unga. Forskning och utvärderingar påvisar att samverkan mellan olika samhällsaktörer bidrar till goda resultat för målgruppen.

I förvaltningen sker redan nu allvarssamtal tillsammans med polisen gällande barn under 15 år. Dessa utförs både utifrån anmälan som inkommer till mottagningsgruppen, genom samverkans forum för Unga Lagöverträdare (LUL) samt utifrån förebyggande insatser genom exempelvis SSPF. Åtgärden sker dock inte per automatik inom tidsramen 48 timmar. I dessa forum diskuteras också huruvida orosamtal skall ske, med eller utan uniformerad polis och hur upplägget och insatsen formas på bästa sätt utifrån varje enskild individ. Utöver det finns även socialsekreterare hos polisen vilket gör att så är också socialtjänsten finns med i ett tidigt skede när det kommer in polisanmälningar på barn och unga. Bedömningarna grundar sig i kunskap gällande vilka strategiska brott som indikerar en fortsatt lång eller intensiv brottskarriär. Kunskapen om strategiska brott kan på så sätt användas som indikator för hur och när allvarssamtal ska användas inom befintliga samverkansstrukturer,

På Hisingen finns idag 15 800 barn i åldrarna 10 – 17 år.

Enligt undersökning från BRÅ (BRÅ 2023) uppgår hälften (50 procent) av eleverna i årskurs 9 att de begått något brott (stöldbrott, våldsbrott, skadegörelse eller narkotikabrott) vid minst ett tillfälle under de senaste tolv månaderna. Att ha som mål att möta samtliga av dessa unga och deras vårdnadshavare i ett allvarssamtal bedöms vara resurskrävande. Samma undersökning visar att de flesta barn/unga som begår sitt första brott, exempelvis snatteri inte utvecklar ett fortsatt kriminellt beteende vilket gör att kostnaderna för att införa Allvarssamtal behöver således bedömas i proportion av effekten av dessa.

Hisingen har idag ett strukturerat arbete kring unga i riskzon genom exempelvis SSPF. Under 2023 arbetade SSPF aktivt med 167 barn och deras familj och nätverk. År 2022 var motsvarande antal individärenden 46 vilket tyder på att modellen fått genomslag. Inom SSPF-arbetet görs kontinuerligt bedömningar om vilka individer som kan vara hjälpta av allvarssamtal, och vilka som bedöms behöva andra former av insatser. En utökning av samverkansformer sker också genom de nystartade skolsociala teamen samt pågående arbete inom skolan som arena.

Samverkan

Information har skett i förvaltningens samverkansgrupp 2024-10-16.

Bilagor

- Motion, Göteborg inför Allvarssamtal. [Göteborg inför Allvarssamtal.pdf](#)

Ärendet

Socialnämnden Hisingen ska ta ställning till om Göteborgs stad ska teckna samarbetsamtal med polisen för att införa allvarssamtal inom 48 timmar som metod i Göteborgs stad enligt den modell som utarbetats i Stockholm.

Beskrivning av ärendet

Socialförvaltningen, Hisingen har i uppdrag att lämna yttrande gällande motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarssamtal, H 2024 nr 135

I motionen föreslås att Kommunstyrelsen ska teckna ett samarbetsavtal kring införandet av Allvarssamtal inom 48 timmar som metod över hela Göteborg efter den modell som utarbetas i Stockholm. Målet med insatsen är att förhindra att barn- och unga rekryteras in till kriminella gäng Allvarssamtal ska erbjudas till barn och ungdomar från tio år och uppåt tillsammans med vårdnadshavare när orosanmälan inkommit från polis.

Förvaltningens bedömning

Evidens - Allvarssamtal som metod

Allvarssamtal, bekymringssamtal och orosamtal har under årtionden används som arbetssätt. Det har dock inte funnits någon utarbetad metod för hur dessa samtal ska gå till och vad innehållet i samtalen ska vara. Tolkningarna och utförandet har sett olika ut vilket resulterat i att arbetssättet varit svårt att utvärdera och mäta effekten av. Av den anledningen är det också svårt att i nuläget finna evidens eller effekt för arbetssättet. Utifrån införandet av ny socialtjänstlag bedöms kravet på evidensbaserade insatser öka. Införandet av allvarssamtal behöver således utredas vidare och utformas efter beprövade metoder.

Erfarenheter från Stockholm

Under 2019 antogs *Stockholms stads strategi 2019–2022 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet*. Som en del i strategin infördes metoden Allvarssamtal inom 48 timmar för barn och unga som begått sitt första brott. Utvärderingar som gjorts visar att det saknats resurser för att ha möjlighet att genomföra dessa, samt att metoden för vad samtalet ska innehålla saknats. Detta sammantaget gör att det blir svårt att bedöma evidensen i arbetet då syfte, metod och arbetssätt tolkats olika. Det uppsatta målet att samtalen ska äga rum inom 48 timmar har frångåtts i brist på resurser, och i samtalen har polisens närvaro i stor utsträckning uteblivit.

2022 beslutar Stockholms stad att ta bort kravet på allvarssamtal. Den stryks också ur den nya strategin *Stockholms stads strategi 2023–2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet*. Det framgår att både socialförvaltning och polis inte haft resurser för att kunna prioritera dessa samtal. Det framkommer också att metoden motsätter sig målet att arbeta utifrån evidensbaserade metoder samt minskar handlingsutrymme för socialsekreterare att göra bedömningar utifrån sin yrkeserfarenhet och expertis. Således visar utvärderingen att verksamheterna inte motsätter sig det övergripande målet, utan snarare om metoden är lämpad för att uppnå detta mål.

Med allvarssamtal som grund har framgångsrika modeller skapats på flera håll i landet. Dessa skiljer sig från Stockholms modell genom att samtalen utförs av utförare/behandlare istället för socialtjänstens myndighetsutövare. Exempelvis i Spånga-Tensta där inkomna anmälningar som inte bedöms vara av så allvarlig karaktär hänvisas till stadens Fältgrupp. Fältgruppen, ibland tillsammans med polis genomför allvarssamtal. Detta har gjort att Fältgruppen fått en ingång till barnet och dess vårdnadshavare som sedan har kunnat följas upp med fler samtal. Även Trollhättans stad har upprättat en modell i samverkan med polis, Tidig Upptäckt Tidiga Insatser (TUTI) där familjer skickas vidare till ett särskilt team. Här sker samtalen utifrån en strukturerad form efter att barnet har begått sitt första brott eller där det finns oro för kriminalitet och droger. Dessa modeller kan vara av intresse att undersöka vidare utifrån syftet att fånga barn- och unga i ett tidigt skede.

Helena Lundberg

Alexis Ljungkvist

Tf. Förvaltningsdirektör

Avdelningschef

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Yttrande över motion om införande av Allvarssamtal

§ 194, N609-2965/24

Beslut

1. Grundskolenämnden avstyrker förslaget i motionen.
2. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Ärendet

Grundskolenämnden har att yttra sig över en motion i kommunfullmäktige från Simona Mohamsson (L) om att införa allvarssamtal i Göteborg enligt modell som utarbetats i Stockholm.

Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 25 oktober 2024.

Handlingar

Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2024-09-19

Bilaga 1, Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarssamtal

Yrkanden

Axel Darvik (L) yrkar att grundskolenämnden ska tillstyrka motionen.

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot yrkandet från Axel Darvik (L) om att tillstyrka motionen och finner att nämnden bifallit förvaltningens förslag.

Protokollsanteckningar

Yttrande från SD, daterat 2024-10-17

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-10-22

Dag för justering

2024-10-22

Vid protokollet

Sekreterare

Gustav Boström

Ordförande

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S)

Justerande

Axel Darvik (L)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gustav Boström

Nämndsekreterare

Yttrande

2024-10-14

Nr 13

Yttrande angående Svar på remiss – Motion av Simona Mohamsson (L)
om införande av Allvarsamtal

Yttrandet

Vi delar motionärens engagemang för att stärka det förebyggande arbetet mot ungdomsbrottslighet och nyrekrytering till kriminella nätverk. Dock anser vi att ett mer effektivt tillvägagångssätt skulle vara att säkerställa att de fyra socialnämnderna (Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst) utvecklar ett så likartat arbetssätt som möjligt vid samtal med ungdomar och familjer när en orosanmälan inkommit, istället för att införa den föreslagna modellen med allvarssamtal inom 48 timmar. Detta arbete bör inkludera ett nära samarbete med polisen, men med en flexibilitet som utgår från de ungas och familjernas individuella behov och situationer.

Det är viktigt att varje socialförvaltning får möjlighet att anpassa sina insatser utifrån lokala behov och resurser, men samtidigt strävar vi efter att skapa en enhetlighet i arbetssättet. På så sätt kan ungdomar och familjer få ett likvärdigt bemötande och stöd oavsett vilket stadsområde de tillhör.

Vi ser också ett värde i att fortsätta utveckla det samarbete som redan finns mellan socialtjänsten och polisen, men utan att fastna i en modell med fastslagna tidsramar som riskerar att skapa ett mer administrativt och resurskrävande system. Erfarenheter från andra städer, såsom Stockholm, visar att det är svårt att upprätthålla ett sådant system utan att det påverkar andra viktiga insatser.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-09-19

Diarienummer N609-2965/24

Handläggare:

Christian Arensberg

E-post: christian.arensberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om allvarssamtal

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden avstyrker förslaget i motionen.
2. Grundskolenämndens förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har begärt att grundskolenämnden yttrar sig över en motion från Simona Mohamsson (L) om att införa allvarssamtal i Göteborg enligt modell som utarbetats i Stockholm. Grundskoleförvaltningen föreslår att grundskolenämnden avstyrker förslaget i motionen. Allvarssamtal överlappar det arbete som idag genomförs inom ramen för skola, socialtjänst, polis och fritid i samverkan (SSPF).

Grundskoleförvaltningen bedömer att det kan finnas delar av Stockholms allvarssamtal som kan bidra till att utveckla arbetet inom SSPF men att detta sker bäst inom ramen för utvecklingen av SSPF.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionen föreslår att Göteborgs Stad ska införa en modell för allvarssamtal som använts i Stockholm. Motionen tar inte upp om allvarssamtalen ska komplettera eller ersätta nuvarande rutiner i Göteborgs Stad där skola, socialtjänst och polis samarbetar när ungdomar riskerar att hamna i kriminalitet. Eventuella kostnader för att införa allvarssamtal har därför inte kunnat beräknas.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Det är av stor vikt att samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis är nära och väl fungerande för att samhället på bästa sätt ska kunna stödja barn och deras vårdnadshavare i situationer där barnen riskerar att hamna i kriminalitet.

Göteborgs Stad har ett idag etablerat samarbete mellan de myndigheter som motionen tar upp, skola, socialtjänst, polis och fritid i samverkan (SSPF). Det kan finnas delar av allvarssamtalen, enligt Stockholmsmodell, som skulle kunna utveckla detta myndighetssamarbete.

Bedömning av barnets bästa

FN:s barnkonvention och 1 kap. 10 § skollagen slår fast att barnets bästa ska beaktas i beslut som rör barn. Barnkonventionen beskriver också att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad i frågor som rör barnet.

I en utvärdering och utveckling av befintliga samarbetsstrukturer mellan olika myndigheter i Göteborg finns det möjlighet för barn att uttrycka sin mening om arbetet inom SSPF fungerar och hur det utifrån barnens perspektiv bäst utvecklas.

Grundskoleförvaltningen bedömer att barnens bästa kan beaktas på ett bättre sätt i ett utvärderings- och utvecklingsarbete av SSPF än att Göteborgs Stad anammar verktyg som är utvecklade i en annan stad och i en annan kontext.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 14 oktober 2024.

Bilagor

1. Motion av Simona Mohamsson (L) om införande av Allvarsamtal

Ärendet

Grundskolenämnden har att yttra sig över en motion i kommunfullmäktige från Simona Mohamsson (L) om att införa allvarsamtal i Göteborg enligt modell som utarbetats i Stockholm.

Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 25 oktober 2024.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret (SLK) har begärt att grundskolenämnden ska yttra sig över en motion från Simona Mohamsson (L) om att införa allvarsamtal i Göteborg enligt modell som utarbetats i Stockholm. SLK har även begärt in yttrande från utbildningsnämnden, socialnämnderna Centrum och Hisingen samt Polisområde Storgöteborg.

Förslaget i motionen är att Göteborg Stad ska införa ett erbjudande om allvarssamtal för barn och ungdomar från tio år och uppåt tillsammans med vårdnadshavare när orosanmälan inkommit från polis om oro för barnets eller ungdomens:

- Umgänge eller att barnet/ungdomen vistas i olämpliga miljöer som utgör en risk att utveckla ett socialt normbrytande beteende.
- Kriminellt beteende oavsett om det föreligger en brottsmisstanke eller inte.
- Misstanke om brott, exempelvis grovt brott eller upprepade ringa brott.

Allvarssamtalet ska hållas inom 48 timmar.

Allvarssamtal inom 48 timmar är något som Stockholms stad började med under 2019. Efter maktskiftet 2022 i Stockholm har den nuvarande politiska majoriteten valt att slopa kravet på stadsdelarna att genomföra allvarssamtal inom 48 timmar. En anledning till att kravet tagits bort är att polisen endast deltog i en mindre del av samtalen och att de flesta genomföres utan polisens medverkan. Det har även funnits olika syn på huruvida politiska förslag om allvarssamtal utgör en för detaljerad styrning i "hur-frågor" från politikens sida.

Grundskoleförvaltningen har haft kontakter med socialförvaltningen Centrum i arbetet med att ta fram yttrandet. Socialförvaltningen Centrum delar i allt väsentligt grundskoleförvaltningens bedömning.

Förvaltningens bedömning

Idag finns det flera metoder som Göteborgs Stad använder när barn och ungdomar uppmärksammas i att begå brott eller finnas i kriminella miljöer likt det som motionärens beskriver i sin motion. Skola, socialtjänst, polis och fritid i samverkan (SSPF) är det mest använda men även Trygg i Göteborg hanterar delvis de problem som beskrivs i motionen.

Det förslag om allvarssamtal som motionen beskriver överlappar med det arbete som utförs inom ramen för SSPF. Grundskoleförvaltningen bedömer att ett införande av allvarssamtal enligt den modell som utarbetats i Stockholm inte kan göras utan att samtidigt arbetet inom SSPF förändras. En mer naturlig väg är, enligt förvaltningen, att utvecklingsarbetet av SSPF beaktar hur Stockholm arbetat med sina allvarssamtal, vad som framkommit i utvärderingar och orsaker till att Stockholms stad inte längre har krav på sina stadsdelar att genomföra allvarsamtal. Särskilt frågan om att polisen inte prioriterat sin medverkan kan behöva belysas. Det kan finnas delar av Stockholms

allvarssamtal som kan utveckla arbetet inom SSPF. Men genom att undersöka om det är en utvecklingsmöjlighet inom ramen för SSPF kan allvarssamtalen hanteras och anpassas till en Göteborgskontext och inte som motionären föreslår att det ska införas enligt Stockholmsmodell.

Grundskoleförvaltningen rekommenderar att grundskolenämnden avstyrker förslaget i motionen om att införa allvarssamtal enligt Stockholmsmodell.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef

Datum: 2024-09-20

Diarienummer: 1150/24

Beslut anmäls från: Förvaltningsdirektör

Beslut anmäls till: Utbildningsnämnden, Stadsledningskontoret

Delegationsbeslut

Ärende

Stadsledningskontoret har översänt motion av Simona Mohamsson (L) om införande av allvarssamtal till utbildningsnämnden för yttrande. Förslaget i motionen handlar om metoder och samverkansformer mellan polis och socialtjänst och det finns däri ingenting som skulle påverka utbildningsnämndens uppdrag och verksamhet. Direktören beslutar därmed att nämnden avstår från att lämna något yttrande.

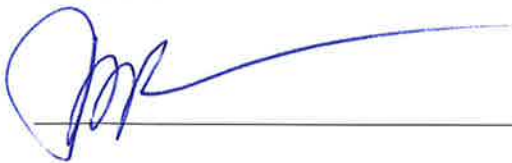
Delegationsordning

Utbildningsnämndens delegationsordning 7.9c, beslut om att avstå att yttra sig över remisser ställda till nämnden.

Beslut

Utbildningsdirektören beslutar att avstå yttrande över motionen av Simona Mohamsson (L) om införande av allvarssamtal, kommunfullmäktige handling 2024 nr 135.

Underskrift:

Tomas Berndtsson, förvaltningsdirektör

Polismyndigheten

Motion Göteborg stad - Allvarssamtal

Polisen i Storgöteborg lämnar ett yttrande gällande motionen om införandet av allvarssamtal i Göteborg. Polisen bedömer det som positivt att genomföra allvarssamtal utifrån de kriterier som framkommer i motionen, se kriterier nedan.

Allvarssamtal ska erbjudas till barn och ungdomar från tio år och uppåt tillsammans med vårdnadshavare när orosanmälan inkommit från polis gällande oro för barnets eller ungdomens:

- Umgänge eller att barnet/ungdomen vistas i olämpliga miljöer som utgör en risk att utveckla ett socialt normbrytande beteende.
- Kriminellt beteende oavsett om det föreligger en brottsmisstanke eller inte.
- Misstanke om brott, exempelvis grovt brott eller upprepade ringa brott.

Att barn och unga begår brott är inte något nytt. Däremot visar den senaste utvecklingen på en trend där barn och unga är mer delaktiga i kriminella nätverk och som utförare av grova våldsbrott. Behovet av att identifiera dessa barn tidigt och att samhället reagerar och agerar med tidiga insatser är stor för att bryta en negativ utveckling.

Genom att införa allvarssamtal enligt kriterierna ovan skapas ett verktyg för att identifiera barnen samt att vi gemensamt har samsyn kring hur vi bedömer oro och risk för ett barn. Polisen upplever att toleransnivån för vad ett normbrytande beteende är skiljer sig åt mellan polis och socialtjänst.

I Göteborgs stads uppdrag att utreda insatser som används i socialtjänstens och skolans arbete med unga som befinner sig i eller riskerar att dras in i gängkriminella sammanhang var polisen en delaktig och samverkande part. I rapporten framkom att det allt för ofta tar för lång tid från det att något har hänt till dess att en adekvat reaktion eller insats genomförs. Där beskrevs att när oro kring ett barn anmäls till socialtjänsten inleds en utredningsprocess där de inblandade kan uppleva att det inte händer något tillräckligt snabbt, trots att problematiken kan betraktas som allvarlig. Den utdragna processen riskerar leda till att den unges motivation försvinner och problematiken kan förvärras. Genom allvarssamtal förkortas ledtiden från oro till reaktion/insats och möjligheten till att påverka barn och vårdnadshavare i rätt riktning ses som positiv. I utredningen framkom även att polisen önskar bättre

återkoppling från socialtjänsten efter lämnade orosanmälningar. I orosanmälan ges möjligheten för uppgiftslämnaren att ange att man önskar återkoppling. Trots att det görs hör det till undantaget att sådan återkoppling ges till polisen. Allvarssamtal skulle åtgärda bristen på återkoppling.

Detta visar också att vi agerar tillsammans, att vi står enade och sänder samma budskap. Polisen ser det som positivt att detta införs.

Lisa Persson & Linda Sjöström
Brottsförebyggande samordnare